

MÉTOU VÄČŠINY MLADÝCH JE OKAMŽITÝ BENEFIT

V súčasnosti často kritizujeme mládež za jej postoj k životu a morálnym hodnotám. O tom, že existujú aj vzácne výnimky, nás presvedčil **Peter Solej**. Rodák z Medzilaboriec má 21 rokov, je najmladším autorom odbornej literatúry – prvú knihu vydal už ako deviatak v základnej škole a dodnes ich má na konte šesť: *O slovenskej mene, medailách kremnickej mincovne i liturgických predmetoch gréckokatolíkov na Slovensku. Je laureátom Ceny Andyho Warhola, striebornej plakety maďarského parlamentu i Bronzovej medaily Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, kde študuje v treťom ročníku na ekonomickej fakulte. V októbri 2004 založil Inštitút NAPS (Naše Aktivity Pre Slovensko), ktorý má za sebou viacero úspešných podujatí z oblasti vzdelávania, ekumenizmu, umenia a spoločenských hodnôt. Redaktorka Tatiana Jaglová s ním hovorila o hodnotovom systéme dnešnej mládeže a jej vzoroch.*

■ Európu zmieta nielen finančná a hospodárska kríza, ale aj hodnotová. Zrejme treba niečo zmeniť v morálke, hodnotovom systéme a vnímaní vzorov ľudí. Ako sa to pozeráte vy? Aké osobnostné vzory uznáva vaša generácia?

Moja generácia má tendenciu brať si za vzor najmä osobnosti z oblasti športu či mediálne známe tváre šoubiznisu, ktoré si, nanešťastie, len zriedkavo uvedomujú svoju spoločenskú zodpovednosť vyplývajúcu z tejto skutočnosti. Ale napríklad pri športovcoch si len málo ľudí uvedomuje ich schopnosť odriekania a vytrvalosť v tréningu, ktoré sú neoddeliteľným predpokladom dosiahnutia cieľa. Mám pocit, že moji rovesníci dnes túžia dosiahnuť veľké veci bez vynaloženia adekvátneho úsilia. Keď však spomíname aj finančnú a hospodársku krízu, nezabúdajme, že aj ekonómia používajú termín obetovaných príležitostí! A tieto nechcú mnohí mladí ľudia akceptovať. Ich konanie dnes do značnej miery usmerňuje predstava, že zmyslom života je len úspech, majetkové bohatstvo a individuálne prvenstvo v akejkoľvek oblasti. Tradičné rodinné a morálne hodnoty sú dnes väčšinou nepopulárne a ich nositelia sú považovaní za nemoderných ľudí. Bohužiaľ, často aj tí, ktorí sú na čele spoločnosti, nejdú v týchto intenciách pozitívnym príkladom. Demokracia sa veľakrát chápe ako anarchia a vytráca sa zmysel pre usporiadanie spoločnosti. Osobne súhlasím s názorom, že spoločnosť musí mať hierarchiu a pravidlá, a to nielen tie, ktoré sú obsahom právnych noriem. Spoločnosť sa musí vzdelávať a duchovne rásť. Kontempláciou, pozitívnym vzťahom k pravde, úctou k životu a blíznym, ale nemej aj konaním dobrých skutkov a chari-

Ekumenický patriarcha Bartolomej I. konštantinopolský s Petrom Solejom.

ty i pomocou tým, ktorí dostali do vienka menej šťastia a talentu. Mám pocit, že veľká časť mládeže sa rúti cestami hedonizmu i relativizmu a Európa, zrejme aj vedome, zabúda na svoje kresťanské korene. Som však presvedčený, že ešte nie sme v štádiu, keď sa to nedá meniť.

■ Zaoberáte sa otázkami duchovných hodnôt – ako je na tom v tejto oblasti slovenská mládež?

Ako som už povedal, mladí dnes nepokladajú za prioritu duchovno, skôr hmotné statky prinášajúce okamžitý benefit. Ak sa aj venujú otázkam duchovného charakteru, často odmietajú kresťanské učenie a stále viac sa zaoberajú učeniami iných kultúr či vierovyznaní, ako aj silnou vierou v seba samého. Myslím, že mladý človek sa bojí záväzku a povinností, ktoré mu kresťanský Boh definuje v „Desatore, a túži byť úplne voľný. Vystáva však otázka, či aj tí, ktorí sú nositeľmi a šíriteľmi Kristovho učenia, typického pre nás a našich predkov, dávajú svojim blíznym dôstojný príklad... Pravda je, že aj oni sú len ľuďmi a cirkev nie je svätá skrze ľudí, ale skrze sviatosť, ktoré vysluhuje. Nemali by sme

preto nesprávne konanie ospravedlňovať nepríkladným konaním iných ľudí!

■ Agresivita a kriminalita mládeže rapídne stúpajú, brutalita niektorých mladých ľudí, ba už aj detí nadobúda hrozivé rozmery. Čo podľa vás treba robiť, aby sa situácia nezhoršovala?

Hm, asi každý chce po sebe zanechať nejakú stopu. Nuž a viacerí, ktorí nie sú schopní tvoriť dobro, lebo to si vyžaduje úsilie a odriekanie, upozorňujú na seba nehodným spôsobom... Toto podľa mňa však nie je len problém mládeže. Základom všetkého je nepochybná rodina a komunikácia, a to tak v rámci rodiny ako základnej bunky spoločnosti, ako aj v rámci akéhokoľvek vzťahu či spoločenstva. Som však presvedčený, že aj médiá ponúkajú divákovi vo vysielaní mnoho filmov a relácií, ktoré prezentujú násilie a brutalitu ako niečo bežné, dokonca obdivuhodné a patriace k životu. Nuž, a priznajme si, že aj spravodajské relácie sú zamerané na zvyrazňovanie tragédií a negatívnych správ. To tiež nevedie ľudí k optimizmu, slušnému správaniu sa a pozitívnemu zmysľaniu.

■ Poinformujte nás o podujatiach zaoberajúcich sa touto problematikou, ktoré organizovalo vaše občianske združenie, a o tom, aký mali ohlas...

Najvýznamnejším podujatím, ktoré v oblasti duchovných hodnôt organizuje NAPS je každoročný ekumenický koncert za účasti popredných predstaviteľov piatich najväčších kresťanských cirkví, židovskej obce a zborov zo Slovenska aj zo zahraničia. Som vďačný, že toto podujatie, ktorého ideou je umením spájať ľudí, prehľbovať medzináboženský dialóg a podporovať vzájomnú toleranciu, si svojimi štyrmi ročníkmi získalo štatút tradície. V uplynulých dvoch rokoch sa konalo pod spoločnou záštitou predsedov maďarského a slovenského parlamentu, čím sme na kultúrnej úrovni chceli prehĺbiť aj spoluprácu medzi dvomi krajinami. Navyše, NAPS - ekumenický koncert sa teší vzácnej morálnej podpore štátnikov i diplomatov a svoje pozhnanie mu udelil nejednen vysoký cirkevný hodnosťár zo zahraničia. V novembri 2008 tak osobne urobila aj jeho svätosť, ekumenický patriarcha Bartolomej I. konštantinopolský, duchovný líder 300 miliónov pravoslávne veriacich sveta. V intenciách morálky bol veľmi zaujímavý aj okrúhly stôl o postavení žien, ktorý sme vo februári 2008 organizovali s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici. Vyše 300 študentov a hostí diskutovalo so ženami v rozhodovacích pozíciách o ich kariére, ale aj ich názoroch na život a rodinu. Arcivojvodkyňa Christiana von Habsburg-Lothringen vniesla do debaty jedinečný pohľad, prezentujúci dôležitú a nenahraditeľnú úlohu ženy-matky a rodiny ako základu spoločnosti vôbec. NAPS má záujem pokračovať v aktivitách podporujúcich duchovné a morálne hodnoty aj v ďalších rokoch svojej činnosti. ■